

NOVI GROBOVI

ELIZABETH GABRENJA

Včeraj zjutraj ob 6:40 uri je preminila poznana Elizabeth Gabrenja, rojena Turšič, stara 76 let in 10 mesecev. V Ameriki se je nahajala 56 let. Doma je bila iz Rakeka. Njen soprog Frank je umrl nagloma l. 1945, šest devet dni pred proslavo zlate poroke, za katero se je pripravljala družina. Pokojnica je začela bolehati po smrti moža. Umrla je na domu hčere Mrs. Adeline Gornik, ki je poročena s Hermanom Gornikom iz poznane Gornikove družine, 292 E. 214. St. Bila je članica društva Marije Magdalene št. 162 KSEJ, društva Jutranja zvezda, SZZ in Oltarnega društva fare sv. Vida.

Tukaj zapušča šest sinov in štiri hčere: Mrs. Angela Martinič, Edward, Mrs. Elizabeth Lach, Alojz, Rev. Edward William, Mrs. Matilda Korb, Victor Carl, Mrs. Adeline Gornik in Vincent ter 17 vnukov in vnukinj. Truplo bo položeno na mrliški oder danes popoldne ob 4. uri v pogrebni zavodu A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., odkoder se vrši pogreb v soboto zjutraj ob 10. uri v cerkvi sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

ANTON KIKEL
Dne 5. septembra je nagloma umrl za srčno hibo poznani rojak Anton Kikel, star 68 let, bivajoč dolgo let v Youngstownu, O. Prejtni večer se je nahajal v družbi svojih prijateljev in znancev v sosednjem Girardu, kjer je tudi bil član SNP in ARZ. Doma je bil iz Iga pri Ljubljani, odkoder je prišel v Ameriko leta 1899. Nekaj časa je vodil gostilno, zadnjih 35 let pa je delal pri Youngstown Sheet & Tube Co., kjer je bil "foreman". Žena mu je umrla pred nekaj leti.

Tukaj zapušča sina, tri hčere, enega brata in več sorodnikov. Pokopan je bil v Clevelandu.

Burkež ogorča življenje zakončema
Neki burkež, ki pa nima preveč duhovitega čuta za humor, že dve noči ogorča življenje zakončema Mr. in Mrs. Ed Fenshaw, ki sta oskrbnika stanovanjske hiše na 1838 E. 101 St. V terek zvečer je Fenshaw slišal, da nekdo zvoní na vratih. Ko je vrata odprl, sta ga na veliki presenečenje pograbila dva policaja. Nekdo je telefoniral policiji, da je baje Fenshaw umoril svojo ženo.

Zatem je burkež začel uganjati druge neslanosti. Tako so Fenshawu začeli prihajati troki s premožnim in ledom, taxi avti, bolnišnice ambulance in celo ognjegašci.

House umaknil kandidato
William Bromley House je enoči naznanil, da se je umaknil landskega župana in da bo podpiral republikanskega kandidata Franklina A. Polka.

Vedel Housovega umika, prišle volitve za župana ne bodo potrebne, ker sta sedanji župan Burke in Polk edina kandidata.

V WASHINGTONU DELUJEJO, DA BI ZAOSTRILI SPOR MED TITOM IN DRŽAVAMI VZHODNE EVROPE

WASHINGTON, 14. sept.—Kot pravijo obveščeni diplomati je v teku zarota, da se zaostri spor med jugoslovansko vlado maršala Tita in ostalimi državami vzhodne Evrope.

Ameriški državni tajnik Dean Acheson in angleški zunanji minister Ernest Bevin sta se že drugič sestala na pogovorih glede svetovnih problemov. Oba ministra bosta imela pogovore glede položaja na Balkanu in govorila o možnosti, da se tekoči spor med Sovjetsko zvezo in jugoslovanskimi voditelji izkoristi v tako zvani "mrzli vojni."

Poleg vprašanja Balkana zanimala oba ministra tudi vprašanje Daljnega in Srednjega vzhoda.

Isti diplomatski krogi trdijo, da je nedavno posojilo ameriške Izvožno-uvozne banke Jugoslaviji v vrednosti \$20,000,000 bilo odobreno zgolj z namenom, da se povzroči "finančne nepravilnosti" Stalinu.

Predmeva se dalje, da bosta Acheson in Bevin razmotrivala o skupnem anglo-ameriškem stališču v slučaju, da bi spor med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo bil predložen organizaciji Združenih narodov. Toda z druge strani so takšno možnost izključili sami jugoslovanski predstavniki, med njimi zunanji minister Kardelj, ki so izjavili, da spora ne nameravajo predložiti pred organizacijo Z. N.

Generalna skupščina Z. N. se bo sestala prihodnji teden v Lake Successu, N. Y.

Bebler obtožuje Sovjetsko zvezo

FRANKFURT, 14. sept.—Zastopnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Aleš Bebler je danes izjavil, da Sovjetska zveza zahteva absolutno suženjsko pokornost, ker da se boji atomske bombe.

Kot poroča agencija UP, je Bebler rekel, da v Moskvi ne verujejo v nadaljne komunistične zmage, brez da bi ne izzvale vojne in vsled tega zahtevajo "enotnost pod vsako ceno."

Beblerjeve obtožbe so bile podane v članku, ki ga je spisal za publikacijo "Komunist," predno je odpoval v New York na Generalno skupščino Z. N.

Rumunska vlada pravi, da je Tito pripravil zaroto

BEOGRAD, 14. sept.—Romunski časopis "Scanteia" je danes obtožil jugoslovansko vlado maršala Tita, da je imela v načrtu invazijo Rumunije, da bi pomagala zrušiti sedanjo vlado.

Romunski časopis pravi, da so to zaroto podpirale Zedinjene države z namenom, da bi vzhodno-evropske države pahnil v konflikt s Sovjetsko zvezo.

Omenjeni časopis, ki je glasilo romunske Komunistične stranke, dalje pravi, da so Zedinjene države aktivno podprle načrt s tem, da so vtihotapile vohune v romunske delavske vrste.

Medtem pa je neki neimenovani jugoslovanski uradnik izjavil, da je nedavno zbiranje sovjetskih čet v Romuniji bilo prirejeno z namenom, da bi se oplašilo ameriško pomoč Jugoslaviji in obenem preprečilo

Krščanski demokrat je premijer vlade v zapadni Nemčiji

BONN, 14. sept.—Predsednik zapadne Nemčije je danes imenoval za ministrskega predsednika bodočo nemško vlado dr. Konrada Adenauerja, voditelja desničarske in močno protikomunistične stranke krščanskih demokratov, ki je na zadnjih volitvah dobila največ glasov.

Imenovanje dr. Adenauerja bo predloženo na diskusije v parlamentu. Na splošno se smatra, da bo parlament imenovanje odobril.

Bodoči nemški premijer je po poklicu odvetnik, star pa je 73 let. V teku zadnje volilne kampanje se je dr. Adenauer zavzel za ohranitev kapitalističnega sistema v zapadni Nemčiji in je obsodil "preganjanje" nacistov. Obenem pa je tudi napadal tako Sovjetsko zvezo kot Zedinjene države. Njega podpirajo tudi vse ostale desničarske stranke, nasprotujejo pa mu komunisti in socialni demokrati.

LAUSCHE BI RAD BIL NAJVIŠJI SODNIK

COLUMBUS, O., 14. sept.—Guverner Frank J. Lausche je danes izjavil, da bi bilo neumno, če bi trdil, da ne bi rad bil član najvišje sodnice Zedinjenih držav. Toda pristavlja je, da je to "previsoka zvezda."

Nekateri Lauschetovi prijatelji so se namreč navduševali za idejo in ga že gledali na tem položaju.

"Pred nekaj meseci sem prejel pismo od prijatelja, v katerem me povprašuje, če še vedno plezam k zvezdam. Včasih sem mislil, da obstojajo zvezde, katere bi lahko dosegel. Te misli so popolnoma zginitile."

"Moji prijatelji in sodelovalci so v svojih željah, da bi mi pomagali, izgubili perspektivo in zdravo razsojevanje," je rekel Lausche.

AMERIŠKI SENATOR BO OBISKAL FASISTA FRANCA

WASHINGTON, 14. sept.—Senator Pat MacCarran, ki nasprotuje priseljevanju beguncev v Zedinjene države, bo kmalu odpoval v Evropo, kjer bo "proučil" begunsko vprašanje. Med ostalim bo MacCarran obiskal tudi fašističnega diktatorja Španije generalisima Franca in možno tudi samega sv. Očeta.

MacCarran je izjavil, da bo v njegovo tritedensko poseto Evropi verjetno bila vključena tudi poseta papežu Piju XII. Kar pa se tiče Španije, je rekel, da gre tja z namenom, da bo videl, "kakšno vlado ima."

Vile rojenice

Pretekli teden so se zgledile vile rojenice pri Mr. in Mrs. Scott Balmer, 710 E. 93 St. in jima pustile v spomin zalo hčerkico-prvorojenico, ki je tehtala sedem funtov in pol. Mlada mama je hči poznane družine Victor in Ann Hočevar, ki vodita gostilno Goodtime Gafe na 9413 St. Clair Ave., katera sta sedaj postala tretjič "grandpa" in "grandma".—Čestitamo!

U. S. Steel Corp. zavrgla priporočila Trumanovega odbora za prispevke v penzijski sklad in za zavarovalnino

U. S. in Anglija bi lahko kontrolirali svet, pravi senator

WASHINGTON, 14. sept.—Predsednik senatnega odbora za zunanje odnose Tom Connally, je danes na banketu, katerega se je udeležil tudi zunanji minister Anglije Ernest Bevin, izjavil, da bi Zedinjene države in Anglija "lahko kontrolirali usodo sveta."

Connally je povedal Bevinu: "V tej temni uri bi lahko prispevali oživiljenju sveta in rešitvi pred zlimi silami, ki hočejo uničiti parlamentarne vlade in vse stvari naše civilizacije, če bi Anglija in njeni dominioni ter Zedinjene države delovale v popolnem skladu, namesto da bi se razšle."

Pred banketom, katerega so se udeležili vsi člani senatnega odbora za zunanje odnose, pa sta imela Bevin in ameriški državni tajnik Dean Acheson daljši pogovor o svetovnih problemih, večinoma o "političnem razvoju v Evropi in na Balkanu."

Acheson je po sestanku podal izjavo tudi glede mirovne pogodbe za Japonsko. Rekel je, da je sklenitev pogodbe nujno potrebna in da se tudi angleški zunanji minister strinja s tem.

ZEDINJENE DRŽAVE BODO OBTOŽILE MADŽARSKO

WASHINGTON, 14. sept.—Državni tajnik Dean Acheson je danes naznanil, da bodo Zedinjene države obtožile na Generalni skupščini Združenih narodov Madžarsko, Bolgarsko in Romunijo, češ da omenjene države kršijo "človeške pravice."

Acheson je posebno omenil, da so vse tri države zavrgle zahtevo Zedinjenih držav in Anglije za ustanovitev komisije, ki bi nadzorovala kršitev mirovne pogodbe.

ČESKA VLADA PRAVI, DA NE PREGANJA CERKVE

PRAGA, 14. sept.—Češkoslovaška vlada je danes zanikala obtožbe rimsko-katoliške cerkve, da baje "zatira vero."

Vlada je naznanila, da bo v primerem času odgovorila katoliškim škofom. V naznanilu pa ni povedano kdaj bo ta "primeri čas", toda veruje se, da vlada pripravlja nov zakon, s katerim namerava brzdati aktivnosti rimsko-katoliške hijerarhije.

Redna seja

Jutri, v petek zvečer ob osmih se vrši redna seja društva "Washington" št. 32 ZSZ v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Prosi se vse one člane, ki so imeli vstopnice za banket v predprijavi, da vrnejo neprodane vstopnice in izročijo denar za prodane.

Na obisku

Iz Sacramento, Cal., sta prišla na obisk Mr. in Mrs. Steve Vukasovich. To je njiju prvi obisk v Clevelandu. Mnogo za njih skorajšnje okrevanje!

Predsednikov odbor je priporočil, da jeklene družbe plačajo 10 centov od vsake delovne ure v sklad za penzije in zavarovalnino, kar pa družba noče

PITTSBURGH, 14. sept.—United Steel Corp., je danes gladko zavrgla priporočila predsednikovega preiskovalnega odbora za penzijski in zavarovalninski sklad delavcev uposlenih v jekleni industriji.

S tem zavračanjem priporočil se je ponovno pojavila grožnja stavke. Na predlog predsednikovega odbora, sta obe strani pristali na premirje do 25. septembra.

U. S. Steel Corp., ki je največja jeklena korporacija v državi, je želela nadaljevati pogajanja, ne da bi sprejela obveze z ozirom na priporočila preiskovalnega odbora. Predsednik korporacije Benjamin F. Fairless pa je danes prvič naznanil, da se njegovi družbi načrt preiskovalnega odbora ne dopade.

Priporočila preiskovalnega odbora so bila, da družbe plačajo za zavarovalninski načrt po 4 cente od vsake delovne ure posameznih delavcev ter 6 centov v penzijski sklad. Unija delavcev uposlenih v industriji jekla, katere predsednik je Philip Murray, je poleg povišice plač od 12½ centa zahtevala 6.27 centov za zavarovalninski plan in 11.23 centov za penzijski sklad.

Fairless je naznanil, da na prvi pogled zgleda "kot da je 10 centov na uro za socialno zavarovanje na podlagi priporočene ne-sodelujočega programa res mala vsota."

"Toda, ko se nanaša na jekleno industrijo, bi stroški takšnega nesodelujočega programa znašali povprečno \$200,000,000 na leto, kar bi pomenilo isto, kot da se stroškom za vsako točno lani producirane jekla pristavi po \$3."

Murray ni podal nobene izjave glede odgovora

Murray ni podal nobene izjave glede odgovora U. S. Steel Corp., s katerim so zavržena priporočila preiskovalnega odbora. Pričakuje se, da bo komentiral stališče korporacije jutri ali popoldne.

Predsednik korporacije je izjavil, da je korporacija pripravljena na obnovo kolektivnih pogajanj in tudi na vsako proučevanje penzijskega plana, katero proučevanje pa bi bilo zaključeno šele leta 1950.

Ostale družbe še niso podale nobene izjave, toda na splošno se domneva, da bodo zavzele stališče U. S. Steel Corp.

Murray je z ozirom na priporočila Trumanovega odbora že opustil zahteve za povišico plač. Toda vsled sedanjega nepopustljivega stališča korporacij je zelo možno, da bo unija prisiljena napovedati stavko.

Na operaciji

V Glenville bolnišnico se je podala nagloma Miss Sylvia Mihovec iz 1135 E. 60 St. Podvreči se je morala operaciji na slepiču. Obiski so dovoljeni. Želimo ji skorajšnje okrevanje!

Roosevelt je baje imel tajne sestanke z Earl Browderjem

WASHINGTON, 14. sept.—Bivši komunist in sedanji poročevalec Journal-American-a Howard Rushmore je danes na pričanju pred senatnim pravnim odborom izjavil, da je bivši voditelj ameriške Komunistične stranke Earl Browder imel tajne sestanke s predsednikom Rooseveltom in sicer v Beli hiši leta 1944.

Rushmore je dalje povedal, da je bil obveščen, da sta Mrs. Roosevelt in bivši državni tajnik Cordell Hull ukazala, da se mora Browderjevi ženi, ki je Ruskinja, dovoliti, da ostane v Zedinjenih državah, neglede na to, če je v deželo prišla postavnim potom.

Bivši komunist je na pričanju rekel, da mu je informacije o sestankih med Browderjem in Rooseveltom dal Benjamin Gitlow, ki je svoječasnno bil tajnik stranke. Kar pa se tiče Mrs. Browder, so jo baje ameriške oblasti pustile, da je prišla v deželo iz Kanade.

ŽENA PRAVI, DA JO JE MOŽ SILIL NA ODOŠAJE Z DRUGIMI

JAMESTOWN, N. D., 14. sept.—Mrs. R. L. Davison, stara 17 let, je danes obtožila svojega moža, da jo je privezal na posteljo in prisilil na spolne odnose z drugimi moškimi.

Žena je pokazala verige, s katerimi jo je baje mož privezal za posteljo v sobi nekega hotela in poslal k nji druge moške.

Poverjenik vlade T.E. George je določil za obtoženega moža \$20,000 porošstva, za ženo pa \$2,500. Mož se je izgovarjal, da obtožbe žene niso resnične in trdi, da je njegova žena pred poroko bila vlačuga.

Ameriška legija bo pustila Robesona pri miru

Predstavniki 73 cuyahoških postojank American Legion so včeraj dali navodila novemu poveljniku Williamu F. Stewartu, naj se ne ozira na koncert in shod, ki ga bo priredil zamorski bariton Paul Robeson 7. oktobra v Paradise Hallu.

Bivši poveljnik Philip Lustig pa je izjavil, da bi "resnični legionarci" ne smeli iti na shod ali v bližino prostorov, kjer bo shod prirejen.

Pred tem je bilo poročano, da bodo po vzgledu na new-yorške legionarje tudi clevelandski najeli godbe, da bi motili Robesonovo petje.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
5231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O DIKTATURAH

Vprašanje diktatur je posebno danes zelo aktualno. Na splošno se govori o diktaturah, ki nasprotujejo osnovnim principom demokracije in se jih, neglede na nepremostljivi prepada, ki obstoja med eno vrsto diktatur in drugo, trpka v isti koš.

Znani slovenski časnikar in prevajalec g. Anton Šabec, ki je nedvomno mož z velikimi skušnjami, kar se tiče diktatur, je v "Glasu" z dne 1. septembra t. l. povedal o diktaturah sledeče:

"Diktatorji in samodržci zatirajo osebno in prosto voljo človeškega bitja. Diktatorji mislijo, da nihče drugi ne sme imeti svojega prepričanja, razen njih samih in da mora vsak vedeti in čutiti le to, kar diktator od njega zahteva. Delavec je tam le navadno orodje, kolo v velikanskem stroju narodnega gospodarstva, brez lastne volje. 'Diktatura proletariata' je v resnici — diktatura nad proletariatom.

"V diktaturi mora biti delavec slepo orodje v rokah oblastnikov, ki mu predpisujejo za vsako minuto njegovega življenja, kaj mora in kaj sme, in česa ne sme."

(Pojasnjevati vprašanja različnih diktatur je danes posebno kočljivo, kajti E., kot je splošno znano, je že omejena v brošuri kongresnega odbora za ne-ameriške aktivnosti, češ, da odobrava in podpira "diktaturo v Jugoslaviji". Ne da bi kdajkoli pisali o tem vprašanju, (kar se tiče sedanjega urednika, seveda) nam se zdi, da so obtožbe v omenjeni brošuri ne samo neutemeljene, ampak se v bistvu opirajo na pisanje našega lista, ko je istega urejeval g. A. Šabec. Vsakemu je na pr. znano, da je prav g. Šabec vneto zagovarjal Tita, toda obenem je vsakemu tudi znano, da je g. Šabec lojalni Američan. O tem ni danes več nobenega dvoma. Op. ured.)

V včerajšnjem uvodniku smo zastavili vprašanja: "V čem je bistvena razlika med 'diktaturo' v vzhodni Evropi in diktaturo v Francovici Spaniji? Zakaj smo enim 'diktaturam' nenaklonjeni, druge pa podpiramo? Zakaj govorimo o 'demokraciji', civilnih pravicah in svobodščinih, le ko imamo v mislih vzhodno-evropske države, ne pa imamo v mislih monarhofašistični režim v Grčiji, klerofašistične diktature v Spaniji in na Portugalskem, vojaške diktature v Turčiji, Iranu, na Kitajskem itd.? Zakaj ne govorimo o diktaturi na Filipinih in o diktaturi v Argentini?"

Vsa ta vprašanja smo zastavili, ne da bi podali konkretni odgovor, ker ljudje z zdravim razumom takoj razumejo, da je tu nekaj narobe.

No, pa vrnilo se k znanemu časnikarju in prevajalcu g. Šabcu! V že omenjenem članku ni g. Šabec sicer omenil razlike med diktaturami, toda, da je v vprašanju temeljito podkovan, je jasno. Dalje, g. Šabec uživa sloves "nepristranskega, vestnega in lojalnega" časnikarja, kar je tudi razvidno iz načina, na kateri urejuje svoje sedanje glasilo. Čemu torej ne bi podali njegovo mnenje o diktaturah? V "E" z dne 20. nov. 1. 1937 je g. Šabec o tem spregovoril bolj obširno. Seveda, 1. 1937 je daleč za nami, ampak kljub temu, celo po zagotovitvi znane A. D., "se večne resnice ne spreminjajo."

Ne bomo citirali celotnega Šabcevega članka iz te davne dobe in ne njegovih modrovanj o Cavourju, Mazziniju in Garibaldi, ampak se bomo le omejili na splošne zaljučke o različnih diktaturah.

Šabec piše: "Priznavamo, da je diktatura tu in tam in da tudi Stalin vlada z železno roko. Toda zakaj? Kakšen je cilj proletarske diktature, ki upravičuje njen obstoj?"

"V ogromnih uspehih, ki si jih je stekla na vseh poljih Sovjetska Rusija — ki je kljub vsemu SLOVANSKA! — je vidna razlika med sovjetsko in fašistično diktaturo. Kruti sta obe, toda cilji in smotri so različni. Fašistična diktatura vodi narode v propast, cilj sovjetske diktature pa je podvig ruskega naroda in njegovo vstajenje! Začasna sovjetska diktatura služi POSPEŠITVI demokracije in končni sreči ruskega ljudstva ter posredno po njem sreči vsega človeštva — saj ustvarja Rusija na grobu privatnega kapitala nov družabni red! — fašistična diktatura pa tira ljudstvo v pogubo in propast, ker je protinaturalna, protihumanitna, vse človeške in državljanske svobodščine zametujoča. Rusko diktaturo moremo v gotovem oziru primerjati strogemu očetu, ki s sigurnim, in čeprav močnim in odločnim prijemom vadi svojega neobogljeneega otroka samostojne hoje, pa svoj prijem ublaži in končno

Razširjenje istrskih premogovnikov

Premogovni bazen Raša Labin v Istri je poleg zasavskega premogovnega bazena Trbovlje — Zagorje — Hrastnik po obsegu proizvodnje najmočnejši v državi. Z velikimi deli kapitalne graditve pa bomo proizvodno zmogljivost istrskih premogovnikov še znatno povečali. Pri odkrivanju novih plasti premoga, ki so zlasti velike na področju Pičana in Labina, je sedaj zaposleno okrog 3500 najboljših rudarjev in strokovnjakov.

Da se omogoči čimprejšnjo izkoriščanje premogovnih plasti pri Podpičanu, so se začela tudi obsežna dela za regulacijo reke Raše, ki povzroča pogoste poplave, kar bi oviralo delo v novih rovin. Direkcija Istrskih premogovnikov je določila v ta namen kredit okrog 40 milijonov din, od katerega odpade samo na letošnja dela okrog 12 milijonov din. Zvezno ministrstvo za novosvobojene kraje pa je za regulacijo reke Raše določilo iz izrednega kredita zvezne vlade 50 milijonov dinarjev, ki bodo na razpolago poleg rednih republiških sredstev za regulacijo Raše. Z regulacijo bodo pridobljene tudi velike površine plodne zemlje za kmetijske namene.

V vseh obratih istrskega premogovnega bazena gradijo nove objekte, širijo obstoječe ter gradijo stanovanjske in druge zgradbe za rudarje. Največja so dela v elektrarni v Vlaškem. S povečanjem naprav bodo zmogljivost elektrarne potrojili, tako da bo elektrarna še letos krila vse potrebe rudnikov po električni energiji. Pri novem jasku Pičan bodo še letos zgradili transformatorsko postajo in strojne naprave za izvoz premoga iz jaska, kakor tudi dve veliki skladišči. Od Podlabine do Pičana pa gradijo daljnovod.

Rudarsko naselje z 800 stanovanji

V Podlabini gradijo veliko rudarsko naselje, ki bo lahko sprejelo okrog 3000 rudarjev z družinskimi člani. Letos bodo dogradili 50 velikih stanovanjskih zgradb s 400 udobnimi stanovanji, večinoma dvosobnimi, prihodnje leto pa še nadaljnjih 50 takih zgradb, tako da bo naselje imelo skupaj 800 stanovanj. V tem naselju bodo zgradili tudi hotel s 300 sobami, potrebne trgovine, dom kulture, poštni urad itd. Nastalo bo novo majhno mesto. V kratkem bo zgrajena tudi velika zgradba za rudarsko industrijsko šolo in rudarski tehnikum, kjer se bo začel pouk že v prihodnjem šolskem letu. Zaradi preskrbe rudarjev so nedavno uredili večji ribnik, ki bo dajal na leto okrog 80.000 kg rib. V ribnik so že vložili okrog 20.000 mladih ribic.

Na progi Lupoglav—Štalije dela 5000 delavcev

V tesni zvezi z izgraditvijo premogovnega bazena Raša—Labin je tudi gradnja železniške proge od Lupoglava do Štalij ob raškem zalivu, ki bo omogočila odvoz premoga iz istrskih premogovnikov po železnici, medtem ko je treba sedaj ves premog prevažati po morju po večini do Reke, kjer se naklada na železniške vagonne. Dela pri gradnji proge Lupoglav—Štalije so letos pospešili. Na progi delajo sedaj frontne brigade iz Istre in ostale Hrvat-

skoke. Razen tega pa dela nad 1200 stalnih delavcev. Zadnje mesece je delo na progi okrog 5000 ljudi. Letos morajo dovršiti zadnji del proge in sicer od Pičana do Štalij v dolžini 23 km, da bo čim prej mogoč odvoz premoga iz novega rudnika do Štalij. Ostali del proge, ki bo imela skupno dolžino 54 km, pa bodo dogradili prihodnje leto.

Začeli so graditi tudi industrijski tir od separacije v Podlabinu do nove istrske proge.

Na vsej progi od Lupoglava do Štalij je treba izvršiti 1.100.000 kubikov zemeljskih del in zgraditi 50 večjih objektov; predorov, mostov, vsekov, podpornih zidov ter dva viadukta. Tri velike vseke je treba izkopati skozi skalnat teren in iz

Doprema električne sile na kmetije

United States Rural Electrification Administration (REA) je obhajala pred kratkim svojo štirinajsto obletnico. Glavno delo tega zastopstva Oddelka za kmetijstvo so posojila, v prvi vrsti ljudskim družbam, zadrugam in ne-dobičkanosnim društvom, za gradnjo električnih možnosti, ki naj bi služile ljudstvu v kmečkih pokrajinah. Istočasno je Southside Electric Cooperative, Virginia, ki je lastnina kmetovalcev, zvezala desetisočnega odjemalca s svojo progo električne sile. Tako REA kot zadruga v Virgini-ji poročata, da elektrifikacija kmetij silno napreduje in pomaga ameriškim kmečkim družinam povisati pridelke in živeti v večji udobnosti.

REA poroča, da prejema 4.268.000 kmetij—skoro tri četrtine vseh kmetij v deželi—sedaj električno moč. L. 1936 je bilo samo nekaj 700 kmetij, opremljenih z isto.

REA je zastopstvo, ki daje posojila. Ne lastuje in ne obračunjuje kake električne naprave. A leta 1949, maja meseca, je posodila \$1.748.736.858, da je omogočila 1060 kmetijskim skupinam postaviti 1.070.000 milj dolgo električno progo. Povprečno zadruga, katero je REA denarno založila služi kakim 2000 kmetijam in 750 drugim podvzetjem, kot na primer cerkvam, šolam, trgovinam, kmečkim industrijam in ne-kmečkim domovom v okolici.

Kmetija v bližini Blackstone, Virginia, ki je dobila električno

vsakega odstraniti okrog 50.000 kubikov kamena. Prebiti je treba 5 predorov v skupni dolžini 1.600 m.

Doslej so prebili predor v bližini Lupoglava, sredi julija pa 200 m dolg predor v Manlicih, kjer dela 16krat udarna minerska brigada, sestavljena iz mladih minerjev, ki so že delali na velikih mladinskih progah. Na drugem odseku proge gradijo velik armirani betonski most, ki bo dolg 70 m. Najbolj so dela napredovala na 6. odseku proge, kjer bo v kratkem trasa pripravljena za polaganje tira, prav tako na sedmem in osmem odseku. Napredovanje del v teh odsekih zagotavlja pravočasno zgraditev nujno potrebnega zadnjega dela proge od Pičana in Štalij.

silo od Southside Electric Corporation 1. 1937, je vzgled, kaj pomeni dobava te sile v kmečkih okrajih. Tekom 12 let in se povisala uporaba sile od manj kot 30 na več kot 560 kilovatih ur mesečno, ko je spoznala družina koliko dela ji sila prihrani.

Danes se črpa vodo iz zemlje in napelje v kmetijska poslopja z elektriko. Družina rabi električno peč za kuho, ima električni hladilnik in veliko jednoto za zmrzovanje, ki ohrani hrano svežo. Vporablja pa tudi manjše električne pripomočke.

Skeđenj in druga poslopja na kmetiji, kot kokošnjaki in valilci, so električno razsvetljeni, motorji pa ganijo stroje, kateri lajšajo kmečko delo. Skupno, pravi REA, je kakih 300 različnih vporab za električno silo in pristavlja:

"Ena kilovarna ura električne sile, ki stane kmeta samo 3 cente, bo načrpala 1000 galon vode, pomolzla 30 krav, zmlela 200 mernikov koruze ali ohladila 100 galon mleka.

REA poroča, da postavljajo sedaj kmetstvo-električne zadruge električne proge v izmeri 13.700 milj na mesec in poslužujejo 40.300 novih odjemalcev mesečno, v glavnem v redko naseljenih kmetijskih okrajih. "Skupna uporaba sile potom za drug, ki jih je REA denarno založila, se je tekom zadnjih treh let podvojila in pričakuje se, da se bo tekom prihodnjih treh let zopet podvojila", pravi REA.

Common Council

Ob Sueškem prekopu se križajo mednarodne gospodarske in politične koristi

Pregled prometa skozi Sueški prekop nam daje sliko obsežnih gospodarsko-političnih sprememb na Bližnjem in Srednjem vzhodu ter na Sredozemlju. Sprememba v razmerju gospodarskih in političnih sil na tem svetovno važnem področju je jasna in gre v prid Zedinjenim državam, na škodo Velike Britanije. Z druge strani pa se počasi uveljavljajo tudi domače države, kakor Egipt, Saudi Arabija, Irak, Izrael itd., ki svojo gospodarstvo šele postavljajo na lastne noge.

Važnost Sueškega prekopa je za Angleški imperij neprecenljiva, ker veže prekop po najkrajši poti sestavne dele imperija. Razdalja London-Singapur okoli Afrike in Rta Zlate nade znaša 11.700 milj, skozi Suez pa samo 8.200 milj, to je 3.500 milj

manj. Iz Londona do Bombaja je skozi Sueški prekop le 10.700 milj. Egipčani komaj čakajo na trenutek, ko poteče pogodba s francosko družbo, ki upravlja prekop, da bi se podelila uprave in ogromnih dohodkov.

Porast prometa v tržaški luki, odkar je bil odprt Sueški prekop (leta 1869) kaže, v kako veliki meri je tudi Trst navezan na Sueški prekop. Borba za oblast na tem področju se ne suka samo okoli te svetovne prometne žile, temveč tudi okoli petroleja, te prevažne pogonske sile v modernem prometu in industriji. Prevoz petroleja skozi Sueški prekop vedno bolj izpodriva ostale surovine, ki jih prevažajo z vzhoda v smeri jug-sever.

Pregled prometa skozi Sueški prekop se v glavnem opira na podatke, ki jih je zbral Robert W. Leavitt za ameriški časopis "Foreign Commerce."

Ladijski promet skozi Sueški prekop v letu 1947 in v prvem polletju 1948 je prekašal predvojnega in celo promet v letu 1937, ki je znašal 36.600.000 netto regularnih ton in je bil najvišji. Promet v letu 1947 je prekašal promet v letu 1937 za 100.000 ton, medtem ko je ladijski promet že v prvem polletju 1948 dosegel kar 25.900.000 ton.

Promet v Sueškem prekopu tako naglo narašča pred vsem zaradi odvisnosti Zedinjenih držav od petroleja iz vrelcev na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Promet stalno narašča, odkar so odprli Sueški prekop. Tako je leta 1870 šlo skozi prekop 486 ladij s tonažo 437.000 netto regularnih ton, medtem ko je leta 1947 dosegel ladijski promet 5.854 ladij s skupno tonažo 36.577.000 netto regularnih ton.

Še danes prednjači na Suez Anglija, čeprav je udeležba njenih ladij nekoliko nazadovala. Leta 1920 je znašala 62%, leta 1937 47.3% in leta 1947 47.2%. Ostali promet je bil razdeljen med šest velikih evropskih mornaric. Zedinjene države se niso posebno uveljavljale do druge svetovne vojne. V času 1927 do 1937 je udeležba Zedinjenih držav znašala povprečno 6.2%; njena tonaža je dosegla v tem razdobju povprečno 1.900.000 netto registriranih ton. V tem času je delež ameriškega tovora, to je blaga prevoženega iz Zedinjenih držav skozi kanal, dosegel 6.7%, to je okoli 1.900.000 ton.

V smeri jug-sever so Zedinjene države uvažale surovine z Vzhoda, medtem ko so v smeri sever-jug izvažale stroje in industrijske izdelke sploh na Vzhod. Sploh ima promet skozi Sueški prekop to le značilnost; v smeri jug-sever se uvažajo iz vzhodnih držav surovine, medtem ko izvažajo Evropa v smeri sever-jug svoje industrijske izdelke v vzhodne dežele.

Leta 1935 je bil ameriški izvoz v smeri sever-jug razdeljen tako: 25.4% strojev, 18.1% rafiniranega petroleja in 31.1% raznega industrijskega blaga. V smeri jug-sever so Zedinjene države uvažali pred vsem hrano. Pred drugo vojno je bil uvoz petroleja iz Perzijskega zaliva za Zedinjene države brezpomemben, pač pa so leta 1935 uvozili za druge zapadne države okoli 5.100.000 ton petroleja.

Po drugi svetovni vojni se je položaj bistveno izpremenil. Zedinjene države so pričele uvažati večje količine petroleja iz Perzijskega zaliva. Tako so v prvem polletju leta 1948 uvozile v smeri jug-sever 840.000 petroleja, ki je odšel v ameriška pristanišča. V drugi polovici lanskega leta je bil uvoz petroleja v Ameriko še večji.

Udeležba ameriške zastave pri prometu skozi prekop je v letu 1947 narasla na 20%, medtem ko je v desetletju 1927-1936 znašala komaj 6.2%. Razmeroma visoko udeležbo so Američani dosegli s prevažanjem petroleja v petrolejskih tovornih iz Perzijskega zaliva v Sredozemlje. V letu 1947 je promet sistem dosegel 70% vsega ameriškega prometa. Dejanska udeležba Zedinjenih držav je prav za prav še večja, ker plovejo nove ameriške ladje pod panamsko zastavo.

Po prvi svetovni vojni je začel naraščati promet s petrolejem za vse države. Leta 1920 je delež petrolejskega prometa znašal 6.2%. Leta 1937 18.5% in leta 1948 55.6%. Večina petroleja je namenjena Evropi. Obseg vsega prometa v smeri jug-sever je bil leta 1937 dvakrat večji kakor promet v smeri sever-jug.

Kakor rečeno, uvažajo evropske države in Amerika v smeri jug-sever razne surovine in kmetijske izdelke; ti so leta 1937 dosegli 50% vsega prometa, ki je znašal 11.400.000 ton. V istem času je promet z industrijskim blagom v smeri sever-jug znašal 63% (6.500.000 ton) v primeri z vsem blagovnim prometom v tej smeri.

Večja ameriška udeležba ne gre samo na račun povečanja prometa s petrolejem. Leta 1947 so ameriške ladje dosegle 7.300.000 netto registriranih ton, to je njihova tonaža je bila trikrat večja kakor leta 1937. Nemčija je leta 1920 trenutno izginila;

leta 1937 je bila z udeležbo 9.1% že na tretjem mestu. Italija se je že začela uveljavljati po drugi svetovni vojni in je leta 1947 dosegla 4.5%, v prvem polletju 1948 pa 6%. Francija je leta 1947 prekašala promet iz leta 1937.

Velika nevarnost preti prometu skozi Sueški prekop s strani petrolejskih vodov, ki bodo vezali petrolejske vrelce na Srednjem vzhodu neposredno s Sredozemskim morjem. Tako pojde čez-arabski petrolejski vod (TAP) Transarabian Pipeline od Abkveja v Savdijevi Arabiji do Sredozemskega morja. Dolg bo 1.000 milj; postavljenega je že 145 milj. Stroški bodo znašali okoli 200 milijonov dolarjev. Potrebovali bodo 260.000 ton jekla. Velika ovira je v tem, da nimajo pri rokah cevi s tako velikim premerom.

Urednikova pošta

Zahvala za sodelovanje

Cleveland, Ohio. — V prijetno dolžnost si štejem, da se iskreno zahvalim za nastop pri prireditvi društva "Washington" št. 32 SZS za delegate SZS in sicer: Mladinskemu pevskemu zboru, pevovodkinji Miss Florence Unetich in pianistki Miss Eleanor Pavli, pevcem zboru "Jadrani" in pevovodji Mr. Vladimir Malečkarju. Hvala mlademu Richardu Vadnalu in njegovim godbenikom ter igralcem "Verovška", Mrs. Mary Bozic, ki je naša članica, Miss Betty Kapel in Mr. Frank Kolkal. Režijo je vodil naš član Joseph Godec. Vprizorili so enodejanko "Pozabljenost".

Vsem ponovna hvala. Navzočim delegatom se je program dopadel in so se zelo pohvalno izrazili o pevcih, godbenikih in igralcih. To je bilo zelo požrtvovalno od vas in bomo upoštevali to vašo uslugo, ko boste imeli svoje prireditve.

Našo zahvalo naj sprejme Mr. Frank Jelertić in njegovi sinovi, ki so okrasili oder s palmami.

Hvala vsem posetnikom večera, kakor tudi delavcem, ki so stregli ter onim, ki so dali avtomobile brezplačno v poslužno za prevoz delegatov od kolodvora do S.N.Doma. Zahvalno naj sprejmejo kuharice, dekleta in točaji pri banketu, da se je vse tako lepo završilo.

Konvencija SZS je odobrila vsoto \$100 za pomoč beguncem in vsoto \$100 za Jugoslovanski rdeči križ, katero vsoto pa bo osebno izročil v Jugoslavijo naš glavni tajnik, ki bo v kratkem tja odpoval, da obišče svojo 93 let staro mater.

Izvoljeni so bili sledeči uradniki: Predsednik George J. Miroslovich, podpredsednik Mike Popovich, podpredsednica Mary Kogovšek, tajnik Anthony Jeršin, zapisnikar Mr. Likar, blagajnik Michael P. Horvat in zdravnik J. F. Snedec, nadzorniki: Thomas Morrissey, Joe Blatnik, Frank Tomšić in M. Peckarek; porotni odbor: Mary Lezar, Frank Likar, Joe Oblak in Antonia Tomle.

Antonia Tomle, preds. društva "Washington".

OBLEKA IZ LEŠNIKOV

V najnovejšem času so se obnesli poizkusi z vlaknom, ki so ga izdelali iz proteina ameriškega lešnika (kikeriki). Pokazalo se je, da je vlakno iz lešnikovega proteina vsaj tako dobro kakor sintetično vlakno iz drugih proteinov, na primer iz kazeina, soje, karuze itd. Vlakno iz lešnikovega proteina je belo-rumenkaste barve ter je po prožnosti med svilo in volno. Vlogo vpija kakor volna, vendar pa se ne tako krči v topli vodi. Lahko se bar-

OGLASAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

Š. Tros:

TAJNE VSEMIRJA ALI ČUDEŽNE SILE ČLOVEŠKEGA DUHA

(Nadaljevanje)

Z zatonom antike pa so za-tonila tudi ta drzna ugibanja. Srednjeveškemu človeku je bi-lo vse jasno, iz razodetja je ve-del vse: na leto točno, kdo je ustvaril svet, kdaj in kakšen konec čaka sleherni "ustvarje-no reč". Z grešnim svetom se na sploh ni kazalo ukvarjati, skozenj se pretakajo "skrivne sile" (qualitates occultae), ki jih je bolje pustiti na miru. Še Martin Luther, ki ga zgodovina je že šteje v novi vek, je odgo-varjal vpraševalcem, ki so hote-li vedeti, kaj je delal bog, pre-nje je ustvarjal svet: "I, kaj?! V brezovem gozdiču je sedel in šibe rezal za tiste, ki vprašuje-jo nepotrebne reči."

Toda človek ni nehal vpraše-vati za "nepotrebni reči". Te nepotrebne reči so imele brdko potrebno pomembnost za celo kopico najbolj praktičnih reči. Tega se je zavedalo tudi zmagujoče meščanstvo, s kate-rim je po dolgih dveh tisoč letih znova napočil čas, ki je pričel znanstveno postavljati in reše-vati tudi ta vprašanja.

Čas okrog velike francoske revolucije je dal prvo, dolgo ve-ljavno kozmogonijo — slovito Kant-Laplaceovo teorijo. Ta te-orija, ki jo na tem mestu ne moremo podrobneje razlagati, je slonela na še danes v glav-nem veljavni domnevi, da so nastali planeti sončne družine iz centralne mase sistema — sa-mega Sonca. Ko se je pričela ta ogromna razbeljena plinasta greda zaradi ohlajevanja in s tem zvezanega krčenja hitreje vrteti, je večja sredobezna sila izrgala iz nje velik kos razbe-ljenega plina, ki se je pričel v obliki prstana vrteti okrog je-dra. Iz tega prstana se je šča-ma zbralo jedro, oblasto telo naša Zemlja.

Kant-Laplaceova teorija je dobila po prvi svetovni vojni resnega tekmeča v "plinski te-oriji" angleškega, tudi pri nas znanega astronoma Jeansa. On trdi, da je pred milijardami let naša Sonca velika zvezda, ki je potegnila s svojo ogromno privlačno silo celo, ne-kaj sto tisoč kilometrov visoko planino (plinski val). Ta val se je odtrgal od Sonca in se izte-gnil v obliki cigare proti hitro odhajajoči zvezdi. Ni je mogel več dohiteti, da bi se združil z njo. Med začetno silo, s katero se je val odtrgal in odletel od Sonca, in privlačno silo Sonca je nato prišlo do nekakega "pre-mirja": cigara se je pričela — po že omenjenem zakonu ne-bešne mehanike — vrteti okrog Sonca. Ko se je ohladila, je razpadla v planete.

Toda tudi ta, na videz lepa in razumna teorija, ni obveljala. Vse številnejša in globlja astro-nomska odkritja so terjala te-

MIŠKO KRANJEC

OS ŽIVLJENJA

ROMAN

MARKO MAGDIČ IN NJEGOVA DRUŽINA

(Nadaljevanje)

In potem? Nič več posebnega, nič velikega, važnega. Prišel bo čas, ko se bo treba poslednjič ozreti po soncu, ki bo raztreseno med vejevjem jablan po vrtu.

Nekega dne si bosta posled-njič stisnila roke, kakor bi se hotela opravičiti drug pred dru-gim za vse, kar je bilo kdaj med njima, kakor bi se v tistem tre-gnutju, kakor bi se v tistem tre-gnutju, ko ne bo več časa in pri-glike, hotela vendarle spomniti

ogledali notranjo razvojno za-konitost tega spreminjanja zvezd, ki se pričinja z vrtniča-stim zgoščevanjem kozmoplaz-me (medzvezdnega prahu) v prameglenico. Pri tem zgošče-vanju se sprostijo vse večje energije. Pod določeno visokim pritiskom in temperaturo se za-senčijo nato jedrske reakcije znotraj atomskega jedra, ki so povezane s pravimi atomskimi eksplozijami energije. Teh je drskih reakcij, pri katerih se spreminjajo atomi ene prvine v atome druge, je več vrst, med katerimi so prehodi, ko se zve-zda zopet krči in manjša. To so posamična obdobja zvezd, ki jih označuje določena vrsta jedr-skih reakcij.

Samo nepopisne energije, ki jih dajejo take reakcije znotraj atomov, nam dajejo take reak-cije znotraj atomov, nam lah-ko nudijo zadovoljiv odgovor na vprašanje, od kod tolikšna ener-gija, ki jo izžarevajo skoraj mi-lijarde let vseirska sonca.

Tudi če bi bilo Sonce zgraje-no iz samega premoga, ne bi mogla izžarevati tolikšnih ener-gij, kot jih izžareva — po raz-nih kameninah na Zemlji sodeč — že najmanj 500 milijonov let.

Izvor sončne energije je v pretvarjanju vodika v helij, ka-terega pretvarja vsako sekundo okrog 600 milijonov ton. Na Soncu bo torej čedalje več he-lija pa čedalje manj vodika. Po računih Betheja pa ima Sonce takega "atomskega kuriva" še za najmanj 10 milijard let.

Toda motili bi se, če bi sodi-li, da bo po preteku tem mili-jard let doletela našo Zemljo "mrzla smrt". Ko bo Sonce iz-črpalo ves vodik, se bo začelo znova krčiti, pri čemer bo nje-gova notranja temperatura še naraščala. Življenje na Zemlji torej po teh milijardah let ne

CLEVELAND

JE SLOVENSKA METROPOLA V AMERIKI!

V Clevelandu so naseljeni Slovenci, ozi-roma Jugoslovani iz vseh delov Slovenije in sploh Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slo-venski list

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

nju čakalo še nekaj posebnega, na kar ni nikdar mislil. Bilo je to v njegovem petinpetdesetem letu, ko se je mislil počasi umak-niti v ozadje, da bi se grel na soncu. Zgodilo se je, da se še dolgih petnajst let ni mogel gre-ti, ker ni bilo časa.

ZEMLJA SE PREBUJA

Skozi okno Markove delavnice je videti lep kos sveta. Delavni-ca je na zadnjem koncu hiše. Njegov oče je imel tu majhno klet, iz kleti je kasneje napravil hlev in imel v njem dva praš-čka, seve v lepo opredeljenem kotu, da ni bilo premrzlo. Kas-neje so imeli v njem kozo. Ko pa je Marko postal mojster, so tu napravili delavnico. Izrezali so v leseno steno večje okno, da bi bilo dovolj svetlo v delav-

bo poginilo ob mrazu, temveč od vročine. Kajti prišel bo čas, ko bo — četudi le prehodno — do-segla na Zemlji temperatura 300 stop. C.

V skladu s takimi in podob-nimi ugatovitvami sodobnega zvezdoslovja je postavil novo te-orijo o postanku sončnega si-stema sovjetski astronom Fe-senkov, dokaj različno od te pa nekaj za njim drug sovjetski učenjak Šmit.

Vse te kozmogonije pa prav za prav niti niso dobesedno koz-mogonije. Nobena med njimi ne razlaga postanka ali konca vse-mirja (kozmosa), temveč le po-stanek in konec njegovih čla-nov, zvezd, sistemov, meglenic, ... Vse mirje samo ne pozna ne začetka ne kraja.

Že pri zvezdah smo ugotovili, da je večji del med njimi še mlad — pri čemer moramo se-veda imeti pred očmi, da ima vseirje tudi za starost svoja vseirska merila. Milijarda let za vseirska telesa niti en sam dan.

To večno mladost vseirja potrjujejo tudi opazovanja mleč-nic, na katerih prav tako najde-mo najrazličnejše razvojne stop-nje, katerih zakoniti potek bo-mo nedvomno že lahko točneje dognali že v bližnjih letih.

Nekoč — tako trdijo nekat-ere znanstvene domneve — so si morali biti vsi zvezdni sestavi zelo blizu. Še pred tem je mo-ral biti čas, ko ni bilo niti zvezd, ko je bila vsa vesoljna greda zgrnjena pod silno visokim pritiskom in temperaturo. Gosto-ta te pragmate je morala biti nekaj milijardkrat večja od go-stote vode. Nato pa se je začelo vesoljstvo nenadno širiti (eks-plozija svetov), tlak in tempe-ratura sta jela padati, nastale so zvezde in velikanski sestavi spiralnih meglenic (mlečnic).

Nato domnevo gradijo zvez-

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticiralo in se izsello, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravni-kom, vam bo dr. Zupnik iz-vršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.

vogal E. 62nd St.: vhod samo na E. 62 St.

Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Tel.: EN 5013

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvr-šuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

sen in koprivec. Šest sliv se je nagibalo proti hiši. Po njih je Marko presojal letne čase, od zgodnje pomladi, ko so pognale prvo popje in se razvele, do je-seni, ko so začeli otroci obirati sad, in do takrat, ko je zadnje listje odpadlo z njih. Jelše so bile tisti čas sicer še zelene, ampak te slive brez listja so že naznanjale, da je tu prva jesen.

Med cesto in njegovim grun-tom je bil širok jarek. Ob njem so bile na njegovi strani zasa-jene vrbe. Jarek je bil globok do pasu. Kadar se je v vročem po-letju naposled vendarle osušil, je iz njega izpuhteval težak vonj po gnibli, ki toliko da ni omam-ljal ljudi celo v delavnici. Še preden se je posušil, so otroci lovili po tem jarku ribe, karase, rube in močvirne piškurje, ki so ljubili globoko blato.

Prek je bil kolnik, ozek, ka-

še manj količakaj popolne podo-be o tem, kar je ta "kraljevska znanost" že odrgnila človeške-mu duhu. Nešteto vprašanj, ki mikajo radovednost bralca, je ostalo od strani, pa tudi ome-njenih reči smo se dotaknili bolj po vrhu in mimogrede.

(Dalje prihodnjič)

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite: ENdicott 0718

JOHN OBLAK

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

čajo domov šele na jesen. Drugi zopet prihajajo redkeje, komaj vsako drugo leto, nekaterih pa, ki odidejo daleč v svet, sploh ni več nazaj. Ampak deco vsi pu-ščajjo doma.

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

BUY

U.S. SECURITY BONDS

NOW!

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

ČETRТА KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Vem, povem. Rekel je torej, da pozdravlja. — Prohor se je šegavo priklonil, ko pa je dvignil glavo, je začuden terznil z obrvmi: — Na, tu jo imaš! Kaj pa večiš, norica? Vse ve, ženske, ste tako spovite in spreukane. Če ga ubijejo, veči, če ostane živ, pa spet veči. Obriši se, obriši, kaj si se pa usmrkala? Povem ti, živ je in zdrav, lica ima pa takale! Skupaj z njim sem v Novorosijsku stopil v konjeniško armado tovariša Budjonnega, v štirinajsto divizijo. Prevzel je naš Grigorij Pantelevič stotnijo, to se pravi eskadron, jaz pa sem kajpak ostal pri njem in šli smo v pohodnem redu proti Kijevu. Nuddekle, to smo jim dali po repu tem vrazjim Poljakom! Šli smo tjakaj, pa ti pravi Grigorij Pantelevič: "Nemce sem podiral, na vseh mogočih Avstrijih sem ondudaj sabljo preskušal, misliš, da imajo Poljaki tiše butice? Če se mi posreči, jih bom laže sekali kakor svoje — ruske, kaj se ti zdi?" — In mi je pomelžnil in se zarežal. Spremenil se ti je, kar je prišel v rdečo armado, bolj vesel je zdaj in gladek kakor skopljenec. Nu, pa le nisva strpela brez domače zdrahe... Nekoč sem zajezdil k njemu in mu rekel za šalo: "Treba bi bilo malo duškati, vaše blagorodje, tovariš Melehov!" Ustrelil je po meni z očmi in dejal: "Pusti že te norčije, če ne, se ti bo slabo go-dilo." Zvečer me je, kaj vem za-kaj že, poklical in zlodej me je uščipnil, da sem ga spet ozmerjal z "blagorodjem"... Kako ti je pograbil mavzer! Ves je prebledel, zarežal kakor volk, zob pa ima polne čeljusti, naj-manj stotnijo. Jaz konju pod vamp pa daleč od njega. Toliko da me ni ubil, vidiš, kakšen vragolin je! Nu, prišli smo v tisto

ODRASLA DRUŽINA

Želi dobiti v najem stanovanje s 5 ali 6 sobami v collinwoodski naselbini. Plača se \$100 provizije za nabavo stanovanja. Pokličite do 3. ure popoldne.

KE 2363

HIŠA NA PRODAJ

5 sob, blizu Graphite Bronze tovarne. Je v zelo dobrem stanju; lepa klet pod vso hišo, zaprti porč, avtomatični grelec za vodo in avtomatični filter na plin. Podrobnosti dobite če pokličite lastnika KEmore 7195

SEDAJ JE ČAS, DA SI KUPITE

JABOLKA

IMETJTE ZDRAVO SADIJE ZA VAŠO ŠOLSKO DECO. CENE SO ZMERNE.

Pokličite

Willoughby 2-1845

ADOLPH J. SOMRACK

MAPLE GROVE RD., od SOM Center Rd. Rt. 91 blizu Johnny Cake Ridge Rt. 84 Willoughby, O.

KADAR POTREBUJETE

ZAVAROVALNINO proti ognju, viharju in avtomobile, se lahko zanesljivo obrnete na

L. Petrich

19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

se je zazrla Aksinji v oči, mo-kre od solz, a sijoče od sreče, je brez besede vse razumela.

Aksinja se je pritisnila k nje-ni rami z zarečim obrazom, so-pla od veselja in šepetala:

— Živ je in zdrav... Po-zdrave je poslal... Pojdi no! Pojdi, materi povej!

2

Na poletje se je v Tatarskij vrnilo kake tri tucate kozakov izmed tistih, ki so se bili umak-nili. V pretežni večini so bili to starci in vojaki starejših letni-kov, mladi in srednjih let koza-ki, vstevši bolne in ranjene, pa so bili skoraj vsi zdoma. Del jih je bil v rdeči armadi, drugi v sklopu Wranglovih. polkov, ki so tičali na Krimu in se pripravljali na nov pohod nad Don.

Dobra polovica tistih, ki so bili bežali, so za zmeraj ostali v tujih krajih: eni so pomrli za legarjem, druge je doletela smrt v zadnjih praskah z nasprotni-kom na Kubanu, nekaj ljudi, ki so se odcepili od spreveda, je zmrazilo v stepi za Maničem, dva so ujeli rdeče-zeleni in sta izginila brez glasu... Veliko kozakov so pogrešali v Tatar-skem. Ženskam so potekali dne-vi v napetem in boječem priča-kovanju in vsakokrat, ko so ča-kale na krave s pašnika, so dol-go stale, pogledovale izpod rok, ali se ne bo prikazal na cesti, zaviti v lilasto večerno meglico, zapoznel pešec?

Kadar je prišel domov kak razcapan, zausiljen in mršav, a dolgo pričakovan gospodar, se je v bajti začel radosten, brez-glav drendaj: gredi se bodo za vojaka, črnega od umazanije, otroci so tekmovali v prizade-vanju, da bi postregli očetu,

5 AKROV ZEMLJE

posejane s grozjem se skupno proda. Podrobnosti dobite pri last-niku JAMES TENDORI, Middle Ridge Rd., Perry, O. 3, hiša naprej od pokopališča na južni strani. Tel. 3233.

FORNEZI

Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavi-mo. Reseting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.

CHESTER HEATING CO.

Govorimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

Fino belo grozdje naprodaj

SE PRIPOROČA SLOVENSKI FARMAR.

Podrobnosti dobite pri
MRS. JULIA NOVAK
1377 E. 52 ST.

PRODA SE

Zelo lepa prilika za onega, kate-rega veseli biznis. D 1, D 2 in C 2 licence. Prostor se nahaja v naj-lepšem kraju na vzhodni strani. Gostilna je na vogalu in je poleg tudi zelo veliko stanovanje s 7 sobami. Nato je še zidano poslopje s 4 stanovanji, vsako po 6 sob; zelo dober dohodek. Hitremu kupcu se proda poceni, ker bi lastnik rad šel izven mesta.

Naprodaj je tudi zelo lep prostor z D 5 licenco in posestvom. Gosti-lna ima zelo lepo opremo.

Za druga pojasnila pokličite

AC 2471 ali BO 0911

VABILO NA

FORMALNO OTVORITEV GOSTILNE

V SOBOTO, 17. SEPTEMBRA

Prijazno vabim vse prijatelje in znance na posej ob priliki otvoritve. Serviralo se bo okusno kocko-žo večerjo od 6. ure naprej. Igrala bo tudi prvovrsna godba za zabavo. Priporočam se za obilen obisk, ker postrežba bo prvovrsna v vseh ozirih.

Frances Dragar

LASTNICA

1401 E. 55th St., vogal Bonna Ave.

oprezovali so na vsak njegov migljaj, od sreče izgubljena go-spodinja je zdaj planila pogri-njat mizo, zdaj stekla k skrinji, da bi pripravila čist par mož-evega perila. Ali perilo je bilo kakor za nalašč nepokrpano, dr-getajoči prsti gospodinje pa ni-so niso mogli vdeti niti skoz šivankino uho... V tem sreč-nem trenutku so celo domače-mu psu, ki je od daleč prepo-znal gospodarja in teklo do pra-ga za njim, obližujoč mu roke, dovolili, da je smel v hišo; celo za razbiti posodo ali polito mle-ko po otrocih ni nič padalo in sleherni njihova polomija je mi-nila brez kazni... Še preden se je mogel gospodar po kopanju preobleči, se je že v bajto natr-lo polno žensk. Prišle so, da bi pozvedele o usodi domačih. pla-ho in žejno so lovile vsako vo-jakovo besedo. Čez nekaj časa pa je ta ali ona ženska stopila na plan, pritisnila roke k obra-zu, zalitemu s solzami, odšla je po ulici kakor slepa, nič ni vide-la ceste in že je v eni izmed bajtjo nova vdova zatarnala po rajnem in tenko so se ji pridru-žili jokajoči otroški glasovi. Ta-kole je bilo tiste dni v Tatar-skem: radost, ki je prišla v eno hišo, je prinesla v drugo neiz-merno gorje.

Drugo jutro je pomlajeni, na

VAS MUČI REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

POSESTVO S DOHODKOM

Prijeten dom poleg \$120 mesečne-ga dohodka; v lepi naselbini; velika lota, asfaltni dovoz, dober fornec na "stoker"; beneški zastori in zim-ska okna ter bakrene mreže. Vse v dobrem stanju. Hiša se bo sama iz-plačala. Na E. 99 St., severno od St. Clair Ave. Cena \$13,500. Pokli-čite lastnika RO 6633.

POŠTENEMU MOŠKEMU

SE ODDA V NAJEM
OPREMLJENO SOBO.

Vpraša se na
959 E. 69 St.

čisto obriti gospodar vstal z dnevom, si ogledoval dom in ugotavljal, kaj je treba najprej prijeti v roke. Po zajtrku se je že lotil dela. Veselo je pel oblič ali udarjala sekira kje pod na-puščem klonice, v senci, kakor bi oznanjala, da so prišle v to hišo dela željne, spretno, moške roke. Tamkaj pa, kjer so prej-šnji dan zvedeli za smrt očeta in moža, je nemela v hiši in po po-slopih gluha tišina. Molče je ležala mati, ki jo je strla nesre-ča, okrog nje pa so se gnetli, stiskali v gručo otroci sirote, ki so odrasli v eni sami noči.

Kadar je Iljinična zvedela, da se je vrnil kdo izmed vaščanov, je rekla:

— Kdaj bo le naš prišel! Dru-gi prihajajo, o našem pa še gla-su ni.

— Mladih kozakov ne spušča-jo, kako da ne razumete mama! — ji je natakajeno odgovarjala Dunjaška

— Kako da ne spuščajo? Kaj pa Tihon Gerasimov? Za leto je mlajši od Griša.

— Pa je ranjen, mama!

— Kje neki ranjen! — je ugo-

HIŠE NA PRODAJ

Lepa zidana hiša s 6 prostornimi sobami in solčno sobo; ognjišče, omare za knjige in posodo, fornec na plin; velika lota. Na hribu Chardon Rd. Se prodaja hitremu kupcu pod ceno. Izredno dober nakup. \$16,200

Za 2 družini—4 sobe zgoraj in 4 spodaj; 2 forneze na plin, 2 gara-ži, prostorna lota. Vse v najbolj-šem stanju. Na E. 167 St. in Grovewood Ave. Oglejte si to, denarja vredno hišo za \$12,000

Za eno družino, 6 sob, vse spo-daj; fornec na plin; lota 50x120 na Grovewood Ave. in E. 161 St. Se mora prodati. \$9,500

5 akrov rodovitne zemlje; 7 sob moderno urejena hiša, fornec na premog, velik skedenj in hlev, garaža, kokošnjak. Aker sadnega drevja, akter malin sadik in akter trte. Nahaja se blizu Mentor-on-the-lake in Lake Shore Blvd. \$12,000

Za pojasnila pokličite
JOHN ROZANCE ali
CHAS. SCHAEFER
LAKELAND REALTY CO.
15604 Waterloo Rd. KE 6681

varjala Iljinična. — Včeraj sem ga videla pri kovačnici, hodi ka-kor bi prekljo požrl. Taki že ni-so ranjeni.

— Bil je ranjen, zdaj pa se zdravi.

— Kaj je bil naš malo ranjen? Vse telo ima v obrunkih, kaj njemu mogoče ni potrebno zdravljenje, po tvojem?

(Dalje prihodnjič)

EUCLID POULTRY

549 EAST 185 ST., KE 8187

Jerry Petkovšek, lastnik

Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugaajo.

PREPROGE IN LINOLEJ

CENE ZELO ZNIŽANE

FLOORCRAFT CO. 623 E. 185 St., KE 0923

Odprto ob večerih

SINGER ŠIVALNI STROJ

je predmet trajne vrednosti za vsako družino. Na razpolago imamo vsakovrstne modele, električne in ne-električne. Rabljeni, kompletno prenovljeni in garantirani šivalni stroji od \$9.75 na-prej. Za mali denar vam popravimo in naredimo vaš šivalni stroj, če hočete, na električni pogon. Pošljite šivalni stroj za božič svoj-cem v domovino. Za pošiljatev ni ovir. Vse podatke dobite pri na-s. Oglejte si našo trgovino, ki je napolnjena z različnimi predmeti in potrebščinami za šivanje in gospodinjstvo.

SINGER SEWING MACHINE CO.

1016 Euclid Ave. — Tel. MAin 5507-5508-5509

BILL'S CLOTHES
VSA OPRAVA ZA
ŠOLSKA DECO

Hlače	\$3.95	Nogavice	39c
	in več		
Srajce	\$1.95	Jackets	\$4.95
	in več		in več

BILL'S CLOTHES

618 E. 185 St.

KE 4341

POPRAVILA NA FORNEZIH

EKSTRA POSEBNE CENE

ZA ČIŠČENJE FORNEZOV

FORNEZ, CEV, DIMNIK

\$4.00 do \$6.00

NATIONAL HEATING CO.

FA 6516

"Dobro znani za dobro delo"

POSLOGA ŠIROM MESTA

FA 6516

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

THE MAY CO'S BASEMENT

Razprodaja!

Dodatnih 2500 parov

51-Gauge Full Fashioned

NYLON NOGAVIC

3. vrste 1.50 vred.

69c PAR

Full fashioned, tenke nylon nogavice v najnovjših bar-vah za jesen. Imajo manjše hibe ter so običajno po veliko višji ceni. Mere 8½ do 10½.

Basement oddelek z nogavicami

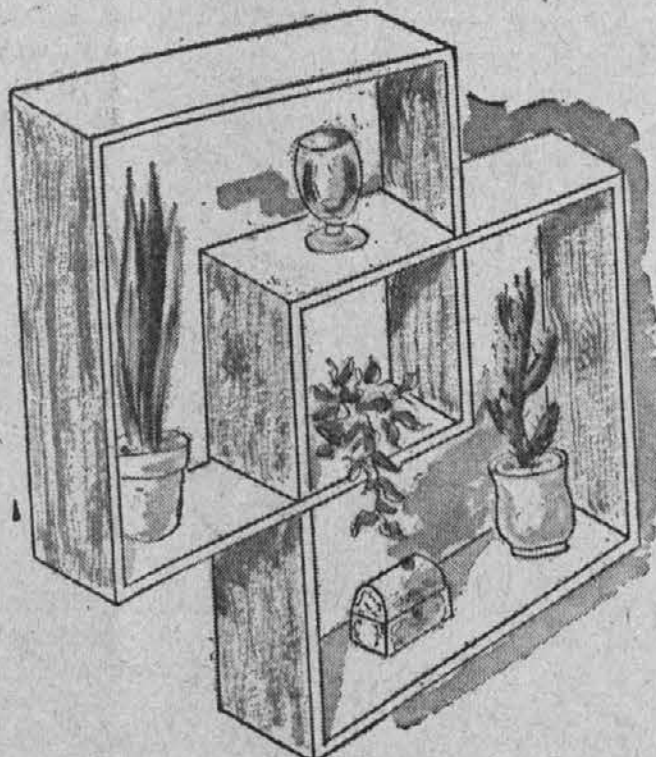
Atraktivni okrasek za vsako sobo! Gladko zgotovljeni leseni

SHADOW ZABOJI

Set 2 sekcij

Mere 12x12x3½"

\$1

Gladko zglašeni, poševni rob, so izdelani iz dobro posuše-nega Ponderosa smrekovega lesa ter jih lahko takoj po-barvate, denete "stain" ali los, da harmonizira z notranjostjo vaših sob. So predmet moderne novosti, ki se ga lahko preuredi na različne načine, da se napravi še tako nepri-jazno sobo, prijetno in "novo." Lahko takoj zložite skupaj, ima vse potrebščine.

Pošta in telefonska naročila sprejeta...

Pokličite CHerry 3000

(Ne sprejme se C.O.D. naročil za manj kot 2.01 vklj. davek)

Basement oddelek z raznoterimi predmeti